

חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים מערך שיעור לכיתה ד'

שיעור 1 – מצוות סיפור יציאת מצרים

מטרה: הכרת המושג 'הגדה' ומקורו, מצוות סיפור יציאת מצרים, והתייחסויות בהגדה לתפקיד הסדר.

מהלך

1. פתיחה: מדוע קוראים את ההגדה כל שנה? מה המסרים הנמסרים לנו בסיפור יציאת מצרים?
2. קריאה משותפת – שמות י"ג (ג'-ח')

ג ויאמר משה אל-העם, זכור את-היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים, כי בחזק יד, הוציא יהוה אתכם מזה; ולא יאכל, חמץ. ד היום, אתם יצאתם, בחדש, האביב. ה והיה כי-יביאך יהוה אל-ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבوسی, אשר נשבע לאבתך לתת לך, ארץ זבת חלב, ודבש; ועבדת את-העבדה הזאת, בחדש הזה. ו שבעת ימים, תאכל מצת; וביום, השביעי, חג, ליהוה. ז מצות, יאכל, את, שבעת הימים; ולא-יראה לך חמץ, ולא-יראה לך שאר--בכל-גבלך. ח והגדת לבנך, ביום ההוא לאמר: בעבור זה, עשה יהוה לי, בצאתי, ממצרים. ט והיה לך לאות על-ידך, ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת יהוה, בפיך: כי ביד חזקה, הוצאך יהוה ממצרים.

נשאל:

- מהו המסר המועבר בקטע? מה בני ישראל מצופים לעשות?
- מדוע חשוב לה' ונשה להורות על העתיד הרחוק בזמן יציאת מצרים עצמה (על מה שיקרה כשיגיעו לארץ ישראל)?
- בתחילת הקטע מצווה משה לזכור, בסוף הקטע מצווה להגיד 'הגדת לבנך'. מה הקשר בין זיכרון לאמירה לבנים/בנות?
- כיצד מעבירים את הסיפור לבנים?

3. קריאה משותפת (הגדת פסח)

ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח. (הגדה של פסח)
בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. (הגדה של פסח)

- מדוע החכמים הנבונים הזקנים, אלו שמכירים היטב את התורה, מצווים לספר ביציאת מצרים?
- מה יקרה אם חלק מהאנשים לא יספרו? מה יקרה לשותפות של כולם בחג? מה עשוי לקרות לסיפור?
- מה זה אומר שכל אחד חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים? למה חשוב שנתייחס לסיפור כאילו הוא קרה לנו אישית? איך אנחנו מתייחסים למה שקרה לנו לעומת משהו שקרה לאנשים אחרים או שקרה מזמן?
- מה ההסבר בהגדה לשאלה מדוע כל אדם חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים?
- מה הקשר בין העברת המסר לבנים לבין חוויית יציאת מצרים? (כדי להעביר מסר באופן ברור עלי צריך להאמין בו ולחיות אותו)
- מה עם הבנות?

4. מ-’והגדת לבנך’ להגדה של פסח

- נכתוב על הלוח את המילה ‘הגדה’, ונשאל: אילו מילים מזכירה המילה ‘הגדה’? (להגיד, אגדה)
- לאיזה הוראה מהקטעים המקראיים מתקשרת המילה הגדה?
- נציג את הפירוש המילוני:

הגדה (ויקימילון)

שורש נגד

1. דבר שאדם מגיד, אומר, לאדם אחר; סיפור שאדם מספר לאדם אחר.
 2. בפרט: הדברים שההורים מצווים להגיד לילדיהם בליל פסח, הכוללים את סיפור יציאת מצרים ('הגדה של פסח').
- המילה 'הגדה' היא שם פעולה של הפועל הגיד, שהוא פועל בבניין הפעיל מהשורש נגד. יש מפרשים מן 'נגד' בארמית במשמעות משיכה, עפ"י הדרשות שמושכים ליבו של אדם. בהקשר של פסח, המצווה לספר ביציאת מצרים בליל פסח נאמרה בפסוק "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור: בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים" (שמות יג ח); ומכאן, קיום מצווה זו נקרא הגדה, וגם הדברים שאומרים כאשר מספרים ביציאת מצרים נקראים בשם הגדה.

ליל הסדר (ויקיפדיה)

מצווה לספר בליל הסדר לילדים (ואם אין ילדים לספר להם, מספרים זה לזה) את אירועי יציאת מצרים על פי קובץ מדרשים ואמרות חז"ל, שהיום נקרא "הגדה של פסח", כדי לקיים את מצוות סיפור יציאת מצרים. המטרה היא להעביר את המורשת ואת הזיכרון לדור הבא, כחלק ממצוות "והגדת לבנך", המכוונת ללילה זה, ולכן הסדר מכון לילדים.

1. מה משמעות המילה 'הגדה' לפי הפרשנות המילונית?
2. נסביר: המצווה המקראית היא מצוות קורבן הפסח. סדר פסח וההגדה הן יצירות מאוחרות שנוצרו ע"י חז"ל כאשר אין בית מקדש ואי אפשר לקיים את קורבן הפסח. ההגדה וסדר הפסח מתעצבים בתהליך מתמשך מתקופת המשנה ומאות שנים אח"כ.

שיעור 2 – לספר ביציאת מצרים

מטרה: הכרות עם סיפור יציאת מצרים כפי שמופיע במקרא, ובהגדה.

מהלך

- נחלק את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תקבל את הסיפור גזור לחלקים.
- על הקבוצה לסדר את חלקי הסיפור לפי הסדר הכרונולוגי.
- נבדוק יחד איזו קבוצה דייקה בסידור הסיפור.

1. משה נולד ונמשה מהיאור ע"י בת פרעה

א וַיֵּלֶךְ אִישׁ, מִבֵּית לִוִי; וַיִּקַּח, אֶת-בַּת-לִוִי. ב וַתֵּהֵר הָאִשָּׁה, וַתֵּלֶד בֵּן; וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי-טוֹב הוּא, וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. ג וְלֹא-יָכְלָה עוֹד, הַצִּפְיָנוּ, וַתִּקַּח-לוֹ תַּבַּת גָּמָא, וַתַּחְמְרָה בַּחֲמֹר וּבַזָּפֶת; וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת-הַיֶּלֶד, וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל-שִׁפְתַּי הַיָּאָר. ד וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ, מֵרַחֵק, לְדַעָה, מִה-יַעֲשֶׂה לוֹ. ה וַתֵּרֶד בַּת-פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל-הַיָּאָר, וְנִצְרְתִּיהָ הִלְכַת עַל-יַד הַיָּאָר; וַתֵּרָא אֶת-הַתִּבָּה בַּתוֹךְ הַסּוּף, וַתִּשְׁלַח אֶת-אִמָּתָהּ וַתִּקְחָהּ. ו וַתִּפְתַּח וַתֵּרְאֶהוּ אֶת-הַיֶּלֶד, וְהִנֵּה-נֶעַר בֶּכֶה; וַתַּחֲמַל עָלָיו--וַתֹּאמֶר, מִי־לִדֵי הָעִבְרִים זֶה ... וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד, וַתִּבְאֶהוּ לְבַת-פְּרָעָה, וַיְהִי-לָהּ, לְבֵן; וַתִּקְרָא שְׁמוֹ, מֹשֶׁה, וַתֹּאמֶר, כִּי מִן-הַפְּתִיחַ מִשִּׁיתָהוּ.

2. משה רואה את סבל עמו ובורח

יֵא וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אֶחָיו, וַיֵּרָא, בְּסַבְלָתָם; וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי, מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי מֵאֶחָיו. יב וַיִּפֹּן כַּה נָכָה, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ; וַיִּד, אֶת-הַמִּצְרִי, וַיִּטְמְנֶהוּ, בַּחּוֹל. יג וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, וְהִנֵּה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים נֹצִים; וַיֹּאמֶר, לְרָשָׁע, לָמָּה תִכֶּה, רֵעֵךְ. יד וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֵךְ לְאִישׁ שׂר וְשִׁפְט, עָלֵינוּ--הֲלֹהֶרְגֵנִי אַתָּה אָמַר, כֹּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת-הַמִּצְרִי; וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר, אֲכֹן נוֹדַע הַדָּבָר. טו וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה, וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגֵּ אֶת-מֹשֶׁה; וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרָעָה, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּעָר.

3. מעמד הסנה - משה מקבל את השליחות

א וּמֹשֶׁה, הָיָה רֹעֶה אֶת-צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנָנו--כֹּהֵן מִדְיָן; וַיִּנְהַג אֶת-הַצֹּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר, וַיָּבֵא אֶל-הַר הָאֱלֹהִים חֲרִבָּה. ב וַיֵּרָא מִלְּאֵף יְהוָה אֵלָיו, בְּלַבַּת-אֵשׁ--מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה; וַיֵּרָא, וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בָּעַר בָּאֵשׁ, וְהַסֵּנֶה, אֵינְנוֹ אֶכָּל. ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה--אֲסִרְהָנָא וְאָרְאָה, אֶת-הַמִּרְאָה הַגְּדֹל הַזֶּה: מַדּוּעַ, לֹא-יִבְעַר הַסֵּנֶה. ד וַיֵּרָא יְהוָה, כִּי סָר לְרֵאוֹת; וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה--וַיֹּאמֶר הַנְּנִי. ... ז וַיֹּאמֶר יְהוָה, רְאֵה רְאִיתִי אֶת-עֲנֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם; וְאֶת-צַעֲקוֹתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו, כִּי יִדְעִתִּי אֶת-מִכְאָבָיו. ח וַיֹּאמֶר לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם, וְלְהַעֲלֹתוֹ מִן-הָאֶרֶץ הַהִוא, אֶל-אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה, אֶל-אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ--... י וַעֲתָה לָכֵה, וְאַשְׁלַחְךָ אֶל-פְּרָעָה; וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, מִמִּצְרַיִם.

4. משה ואהרון הולכים לפרעה

א וְאַחֵר, בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וַיֹּאמְרוּ, אֶל-פְּרָעָה: כַּה-אָמַר יְהוָה, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁלַח אֶת-עַמִּי, וַיַּחְגּוּ לִי בַּמִּדְבָּר. ב וַיֹּאמֶר פְּרָעָה--מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ, לְשַׁלַּח אֶת-יִשְׂרָאֵל: לֹא יִדְעִתִּי אֶת-יְהוָה, וְגַם אֶת-יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח.

5. פרעה מקשיח לבו ומקשה על בני ישראל

ו וַיֵּצֵא פְרֹעֶה, בַּיּוֹם הַהוּא, אֶת-הַנְּגִשִּׁים בָּעַם, וְאֶת-שִׁטְרֵי לְאֹמֶר. ז לא תאספון לתת תְּבֹן לְעַם, לְלִבָּן הַלְּבָנִים--כִּתְמוֹל שֵׁלֶטֶם: הֵם, יִלְכוּ, וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם, תְּבֹן. ח וְאֶת-מִתְכַנֶּת הַלְּבָנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְמוֹל שֵׁלֶטֶם, תְּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם--לא תִגְרְעוּ, מִמֶּנּוּ: כִּי-נִרְפִים הֵם--עַל-כֵּן הֵם צֹעְקִים לְאֹמֶר, וְלֹכָה נִזְבְּחָה לְאֱלֹהֵינוּ.

6. מכת דם

כ וַיַּעֲשׂוּ-כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה, וַיִּרְם בַּמַּטֵּה וַיִּךְ אֶת-הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיָּאֵר, לְעֵינֵי פְרֹעֶה, וּלְעֵינֵי עַבְדָּיו; וַיִּהְיֶה כָל-הַמַּיִם אֲשֶׁר-בַּיָּאֵר, לְדָם. כא וַהֲדָגָה אֲשֶׁר-בַּיָּאֵר מֵתָה, וַיִּבָּאֵשׁ הַיָּאֵר, וְלֹא-יָכְלוּ מִצְרַיִם, לְשִׁתּוֹת מַיִם מִן-הַיָּאֵר; וַיְהִי הַדָּם, בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם.

7. מכת צפרדע

א וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה, אָמַר אֶל-אַהֲרֹן נָטָה אֶת-יָדְךָ בַּמַּטֵּה, עַל-הַנְּהָרֹת עַל-הַיָּאֵרִים וְעַל-הָאֲגָמִים; וְהָעַל אֶת-הַצִּפְרָדְעִים, עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם. ב וַיִּט אֶהֱרֹן אֶת-יָדוֹ, עַל מֵימֵי מִצְרַיִם; וַתַּעַל, הַצִּפְרָדְעַיִם, וַתִּכַּסּ, אֶת-אֶרֶץ מִצְרַיִם.

8. מכת כינים

ג וַיַּעֲשׂוּ-כֵן, וַיִּט אֶהֱרֹן אֶת-יָדוֹ בַּמַּטֵּה וַיִּךְ אֶת-עַפְרַת הָאֶרֶץ, וַתְּהִי הַכִּנָּם, בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה: ד כָּל-עַפְרַת הָאֶרֶץ הָיָה כִּנָּם, בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם.

9. מכת ערוב

ה ז כי אם-איִנְךָ, מְשַׁלַּח אֶת-עַמִּי--הַנְּגִי מְשַׁלִּיחַ בְּךָ וּבְעַבְדֶּיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְבִתֶּיךָ, אֶת-הָעֵרֹב; וּמָלְאוּ בְתֵי מִצְרַיִם, אֶת-הָעֵרֹב, וְגַם הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-הֵם עָלֶיהָ. ו יח וְהִפְלִיתִי בַּיּוֹם הַהוּא אֶת-אֶרֶץ גִּשׁוֹן, אֲשֶׁר עָמַד עָלֶיהָ, לְבִלְתִּי הִיוֹת-שָׁם, עָרֹב--לְמַעַן תִּדְעֶה, כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקִרְבֵּי הָאֶרֶץ.

10. מכת דבר

ו ג הִנֵּה יָד-יְהוָה הוֹיָה, בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, בְּסוֹסִים בְּחֻמְרִים בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבַצֹּאן--דָּבָר, כְּבָד מְאֹד. ז וְהִפְלָה יְהוָה--בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל, וּבֵין מִקְנֵה מִצְרַיִם; וְלֹא יָמוּת מִכָּל-לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּבָר.

11. מכת שחין

ח י וַיִּקְחוּ אֶת-פִּיחַ הַכִּבְשָׁן, וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי פְרֹעֶה, וַיִּזְרַק אֹתוֹ מֹשֶׁה, הַשְּׂמִימָה; וַיְהִי, שְׁחִין אֲבַעֲבַעַת, פָּרַח, בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה. יא וְלֹא-יָכְלוּ הַחֲרָטְמִים, לְעַמֵּד לִפְנֵי מֹשֶׁה--מִפְּנֵי הַשְּׁחִין: כִּי-הָיָה הַשְּׁחִין, בַּחֲרָטְמֵם וּבְכָל-מִצְרַיִם.

12. מכת ברד

כג ויט משה את-מטהו, על-השמים, ויהוה נתן קלת וברד, ותהלף אש ארצה; וימטר יהוה ברד, על-ארץ מצרים. כד ויהי ברד--ואש, מתלקחת בתוך הברד: כבד מאד--אשר לא-היה כמהו בכל-ארץ מצרים, מאז היתה לגוי.

13. מכת ארבה

יג ויט משה את-מטהו, על-ארץ מצרים, ויהוה נהג רוח-קדים בארץ, כל-היום ההוא וכל-הלילה; הבקר היה--ורוח הקדים, נשא את-הארבה. יד ויעל הארבה, על כל-ארץ מצרים, וינח, בכל גבול מצרים: כבד מאד--לפניו לא-היה כן ארבה כמהו, ואחריו לא יהיה-כן. טו ויכס את-עין כל-הארץ, ותחשף הארץ, ויאכל את-כל-עשב הארץ ואת כל-פרי העץ, אשר הותיר הברד; ולא-נותר כל-גורק בעץ ובעשב השדה, בכל-ארץ מצרים.

14. מכת חושך

כב ויט משה את-ידו, על-השמים; ויהי חשך-אפלה בכל-ארץ מצרים, שלשת ימים. כג לא-ראו איש את-אחיו, ולא-קמו איש מתחתיו--שלשת ימים; ולכל-בני ישראל היה אור, במושבתם.

15. משה מצווה על קרבן פסח

כא ויקרא משה לכל-זקני ישראל, ויאמר אליהם: משכו, וקחו לכם צאן למשפחתים--ושחטו הפסח. כב ולקחתם אגדת אזוב, וטבלתם בדם אשר-בסף, והגעתם אל-המשקוף ואל-שתי המזוזות, מן-הדם אשר בסף; ואתם, לא תצאו איש מפתח-ביתו--עד-בקר. כג ועבר יהוה, לנגף את-מצרים, וראה את-הדם על-המשקוף, ועל שתי המזוזות; ופסח יהוה, על-הפתח, ולא יתן המשחית, לבא אל-בתיכם לנגף. כד ושמרתם, את-הדבר הזה, לחק-לך ולבניך, עד-עולם. כה והיה כִּי-תבאו אל-הארץ, אשר יתן יהוה לכם--פֶּאֶשֶׁר דָּבָר; ושמרתם, את-העבדה הזאת. כו והיה, כִּי-יאמרו אליכם בניכם: מה העבדה הזאת, לכם. כז ואמרתם זבח-פסח הוא ליהוה, אשר פסח על-בתי בני-ישראל במצרים, בנגפו את-מצרים, ואת-בתינו הציל; ויקד העם, וישתחוו.

16. מכת בכורות- פרעה משחרר את ישראל

כט ויהי בחצי הלילה, ויהוה הכה כל-בכור בארץ מצרים, מבכר פרעה הישב על-כסאו, עד בכור השבי אשר בבית הבור; וכל, בכור בהמה. ל ויקם פרעה לילה, הוא וכל-עבדיו וכל-מצרים, ותהי צעקה גדלה, במצרים: כִּי-אין בית, אשר אין-שם מת. לא ויקרא למשה ולאהרן לילה, ויאמר קומו צאו מתוך עמי-- גם-אתם, גם-בני ישראל; ולכו עבדו את-יהוה, כדברכם. לב גם-צאנכם גם-בקרכם קחו פֶּאֶשֶׁר דָּבָרְתֶם, ולכו; וברכתם, גם-אתי.

17. בני ישראל יוצאים ממצרים בשלל רב

לד וישא העם את-בצקו, טרם יחמץ; משארתם צרות בשמלתם, על-שכמם. לה ובני-ישראל עשו, כדבר משה; וישאלו, ממצרים, כִּלְי-כֶסֶף וכלי זהב, ושמלת. לו ויהוה נתן את-חן העם, בעיני מצרים-- וישאלום; וינצלו, את-מצרים.

18. המצרים רודפים אחרי ישראל

ח וַיִּחַזַק יְהוָה, אֶת-לֵב פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיְרַדֵּף, אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל; וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, יֵצְאִים בְּיַד רָמָה. ט
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם, וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חַנִּים עַל-הֵימָּה, כָּל-סוֹס רֶכֶב פְּרַעֲה, וּפָרָשָׁיו וְחִילוֹ--עַל-פִּי, הַחִירֹת,
לִפְנֵי, בַּעַל צָפֹן. י וּפְרַעֲה, הִקְרִיב; וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסְעִים אַחֲרֵיהֶם, וַיִּירָאוּ
מְאֹד, וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֶל-יְהוָה.

19. קריעת ים סוף וטביעת המצרים

כא וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ, עַל-הַיָּם, וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת-הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֶזְהָ כָּל-הַלַּיְלָה, וַיִּשַׁם אֶת-הַיָּם לְחַרְבָּה;
וַיִּבְקְעוּ, הַמַּיִם. כב וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם, בַּיַּבֵּשָׁה; וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה, מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם. כג
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם, וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם--כָּל סוֹס פְּרַעֲה, רֶכְבוֹ וּפָרָשָׁיו: אֶל-תּוֹךְ, הַיָּם....
כז וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ עַל-הַיָּם, וַיֵּשֶׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶךְ לְאִיתָנוּ, וּמִצְרַיִם, נָסִים לִקְרֹאתוֹ; וַיִּנְעַר יְהוָה אֶת-
מִצְרַיִם, בְּתוֹךְ הַיָּם. כח וַיִּשְׁבוּ הַמַּיִם, וַיִּכְסּוּ אֶת-הָרֶכֶב וְאֶת-הַפָּרָשִׁים, לְכָל חֵיל פְּרַעֲה, הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם
בַּיּוֹם: לֹא-נִשְׂאָר בָּהֶם, עַד-אַחַד.

שיעור 3 – בינגו סדר פסח – מנהגים ומשמעויות

מטרות

- הכרות עם מנהגי סדר ומשמעויותיהם.
- תרגול כתיבה והבנה משמיעה.

מהלך

1. נחלק את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תקבל 3-4 מושגים שעליהם למצוא את משמעותם הסמלית (באמצעות האינטרנט). לאחר 10 דק' נחזור למליאה ונבקש להציג את ההסברים למנהגים.
2. כל תלמיד/ה יקבלו לוח בינגו ריק ורשימת מושגים (מנהגים). כל תלמיד/ה ימלאו את הלוח במושגים לבחירתו. לאחר שיצרו לוח בינגו אישי, המורה תקריא הסבר המנהגים (בסדר אקראי). כל תלמיד/ה שלו/לה המנהג שמבטא את המשמעות יסומן בלוח.

- מצה – מאפה שלא החמיץ, לזכר הלחם שאכלו בני ישראל בצאתם ממצרים, שלא החמיץ.
- מרור – שורש מר זכר לקושי ולסבל שסבלו בני ישראל מהמצרים.
- חרוסת – מאכל מתוק מפירות זכר לטיט שבו בנו בני ישראל.
- זרוע – כנף עוף, זכר לקורבן הפסח ולביטוי 'זרוע נטויה'.
- ביצה – זכר לקורבן החגיגה שהיה נהוג בשלושת הרגלים.
- כרפס – ירק שטובלים במי מלח בתחילת הסדר, כמתאבן וסמל לאביב.
- אפיקומן – חלק מהמצה שמטמינים, נהוג שהילדים 'גונבים' את האפיקומן ומחזירים תמורת מתנה (משחק לשמירה על ערנות ועניין).
- שולחן עורך – ארוחה גדולה ומפוארת, זכר לקורבן הפסח, המראה את היותנו חופשיים.
- מכירת חמץ – העברת בעלות סמלית על מוצרי שיש בהם חמץ למשך החג, כדי לא להשמדם.
- כוס אליהו הנביא – כוס יין חמישית המוקדשת לאליהו הנביא, ויש המקדישים אותה לנעדרים.
- פתיחת דלת – פעולה שעושים פעמיים במהלך הסדר בתחילתו להזמין אורחים, ולקראת סופו לאליהו הנביא.
- הצגת היוצאים ממצרים – הילדים נכנסים לבושים כבני ישראל, לעורך עניין בילדים ולקיים 'לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים'.
- 4 קושיות – מה נשתנה? – הילדים שואלים על מנהגי הסדר, כדי שההורים יוכלו ללמדם.
- טפטוף יין מהכוס – בעשר המכות מפחיתים מכוס השמחה על סבל המצרים.
- הצלפה בבצלים ושומים בשיר 'דיינו' – סמל לכפיות הטובה של בני ישראל שהתלוננו במדבר.
- משחק באגוזים – נותנים לילדים לשחק בהם על-מנת שלא ירדמו ולא יפריעו לסדר.
- פסח – הקורבן, סמל לכך שאלוהים דילג על בתי בני ישראל במכת בכורות.

בינגו פסח

לפניכם/ן לוח בינגו ריק ורשימת מנהגים ומושגים הקשורים לפסח.
בחרו מרשימת המושגים 16 מושגים ורשמו אותם בלוח.

10. כוס אליהו הנביא	1. מצה
11. פתיחת דלת בליל הסדר.	2. מרור
12. הצגה של בני ישראל	3. חרוסת
13. 4 קושיות-מה נשתנה?	4. זרוע
14. טפטוף יין מהכוס	5. ביצה
15. הצלפה בבצל ושום בשיר "דיינו"	6. כרפס
16. משחק באגוזים	7. אפיקומן
17. פסח	8. שולחן עורך – סעודה
	9. מכירת חמץ

